

СПОСОБИ НАРАХУВАННЯ РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

На сьогоднішній день фінансовий стан можна охарактеризувати як погіршення платіжної дисципліни, оскільки розмір несплачених сум зростає, а гарантування і впевненість у їх погашенні падає.

Затягування строків отримання платежів та погашення зобов'язань приводить до сповільнення операційного циклу та зниження ділової активності підприємства. Крім того, вартість грошей з урахуванням фактора часу має тенденцію до зниження, що в свою чергу негативно впливає на їх купівельну спроможність і призводить до скорочення ресурсів підприємств [1].

Відповідно до законів та стандартів бухгалтерського обліку це явище необхідно відобразити у фінансовій звітності за допомогою формування резерву сумнівних боргів.

Резерви – це частина власного капіталу підприємства, тобто коштів із власним джерелом походження, яка призначається для погашення окремих (цільових) витрат або здійснення розрахунків [2]. Оскільки їх існування обумовлене принципом обачності, тому вибраний метод оцінки повинен запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства.

Згідно з П(с)БО 10 «Дебіторська заборгованість» створення резерву сумнівних боргів є обов'язковим на кожному підприємстві. Проте, на практиці більшість підприємств не створює резерву сумнівних боргів, вважаючи, що в цьому відсутня гостра потреба (або не бажає вилучати з обороту кошти, що можуть бути задіяні в інших сферах), інші ж розраховують його досить приблизно. Такі дії частково пов'язані з відсутністю належного рівня відповідальності за порушення вимог національних стандартів [3].

Для того, щоб нарахувати резерв сумнівних боргів використовують один з двох методи обрахунку – метод абсолютної суми сумнівної заборгованості і метод застосування коефіцієнта сумнівності. Оскільки, підприємство самостійно вибирає мате розрахунку резерву, то даний вибір повинен бути зазначеним у наказі про облікову політику підприємства. Слід розглянути ці методи детальніше.

Перший метод – метод абсолютної суми сумнівної заборгованості – розраховує резерв шляхом оцінки платоспроможності окремих дебіторів тобто підприємство визначає суму сумнівних боргів шляхом аналізування поточної дебіторської заборгованості, а тоді на визначену суму сумнівної заборгованості створює і відображає резерв в обліку.

Даний метод найкраще підходить невеликому підприємству, який має невелику кількість дебіторів.

Перевагою цього методу є легкість і простота нарахування і не вимагає додаткових розрахунків.

Недоліком слід вважати, що даний метод можуть використовувати лише невеликі підприємства.

Другий метод – метод застосування коефіцієнта сумнівності – розраховується шляхом добутку суми залишку дебіторської заборгованості на початок періоду і коефіцієнта сумнівності.

В свою чергу, коефіцієнт сумнівності розраховується за наступною формулою:

$$Kc = \left(\sum \frac{ДЗб}{ДЗкін} \right) : i \quad (1)$$

Де; Kc – коефіцієнт сумнівності;

$ДЗб$ – фактично списана безнадійна дебіторська заборгованість відповідної групи за вибраний період;

$ДЗкін$ – дебіторська заборгованість відповідної групи на кінець період;

i – кількість місяців в обраному періоді [4].

Перевагою даного методу є доцільність використання на великих підприємствах. Однозначно його недоліком є трудомісткий і довгий процес розрахунку.

Метод нарахування резерву сумнівних боргів, а також спосіб розрахунку коефіцієнта сумнівності підприємство обирає самостійно. Залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату. Вибір методу досить сильно впливає на кінцеві показники, тому перед вибором методу потрібно ретельно проаналізувати доцільність його застосування [5].

Як видно по характеристиці двох методів, то важливим фактором у виборі методу розрахунку є кількість дебіторів у підприємства. Проте, не виключно, що велике підприємство може використовувати метод абсолютної суми сумнівної заборгованості, адже у законодавстві немає точно визначених параметрів хто повинен використовувати перший або другий метод.

Таким чином, резерв сумнівної заборгованості коригує суму дебіторської заборгованості у балансі і, в свою чергу, надає достовірну інформації користувачам фінансової звітності. Але, як було зазначено, не всі підприємства формують резерв, тому це обумовлює виникнення сумнівів у достовірності отриманої ними інформації. Приєднуємося до думки науковців які вважають, що у законодавство необхідно внести суттєві зміни щодо потреби формування резерву сумнівних боргів з метою стимулювання його створення суб'єктами господарювання та чіткого визначення адміністративної відповідальності щодо порушення або не належного виконання законодавчих вимог.

Список використаної літератури:

1. Шматковська Т. О. Автоматизація обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками з контрагентами підприємства / Т. О.

Шматковська, А. В. Кужелюк // Модернізація фінансово-кредитної стратегії розвитку регіону та громади : науковий погляд : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 29 жовтня 2015 р.) – Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2015. – С. 343 – 345.

2. Єрохін К. Формування і відображення резерву сумнівних боргів в бухгалтерському обліку / К. Єрохін [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DG090615.html

3. Шматковська Т. О. Формування резерву сумнівних боргів : реалії сьогодення / Т. О. Шматковська // Wykształcenie i nauka bez granic – 2011 : materiały VII międzynarodowej naukowo–praktycznej konferencji. – Volume 7. Ekonomiczne nauki. – Przemysł : Publishing House «Nauka i studia», 2011. – S. 103-105.; (07-15 grudnia (грудня) 2011 roku). [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/4528/1/Poland_2011_.pdf

4. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.1999 № 237 – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

5. Шматковська Т. О. До проблематики формування та використання резерву сумнівних боргів / Т. О. Шматковська, О. Б. Граб // Сучасні напрямки розвитку економіки і менеджменту на підприємствах України : Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених, аспірантів та студентів, присвяченої 85 річниці заснування ХНАДУ (05 листопада 2015 року). – Харків : ХНАДУ, 2015. – С. 368– 370.

*Науковий керівник: старший викладач кафедри обліку і аудиту
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
Матвійчук І. О.*

Бовтун В.А. студент,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ

Від ефективності і правильності організації депозитних операцій залежить стійкість функціонування банківської установи, що потребує формування науково обгрунтованої депозитної політики.

Депозитна політика являє собою концепцію організації депозитних відносин банку з клієнтами, головною метою якої є забезпечення залучення достатнього обсягу коштів для здійснення активних операцій на вигідних для банку умовах, в обсязі і порядку, визначених чинним законодавством.

Основними завданнями депозитної політики є: сприяння одержанню банківського прибутку; збільшення частки термінових депозитів, які найбільш забезпечують підтримку ліквідності банку; проведення гнучкої процентної